

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
СРПСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
Други	5	180
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних законитости српског књижевног језика којим ће се ученици правилно усмено и писмено изражавати; - оспособљавање ученика за доживљавање, разумијевање и тумачење народних и ауторских књижевних дјела из српске и свјетске баштине; - оспособљавање ученика за језичку комуникацију која им омогућава да овладају садржајима свих наставних предмета и укључивање у цјеложивотно учење; - развијање елементарних менталних и социјално-емоционалних способности коришћења језика и говора као начина изражавања мисли и осјећања, естетских и етичких осјећања и љубави према српском језику; - развијање интересовања за књигу и довољна оспособљеност ученика да се самостално њоме служе. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - навикавање на правилно, течно и увјерљиво усмено и писмено изражавање, причање и препричавање; - примјењивање основних норми из културе говорне комуникације и правилно изговарање реченица по значењу; - усвајање основних појмова о ријечима и реченицама; - познавање и примјењивање правописних норми које се односе на реченицу, употребу великог слова, знакова интерпункције и ријечце „ли“; - оспособљавање за правилну употребу Брајеве машине и правилног писања Брајевог писма; - оспособљавање за правилно читање Брајевог писма и читање са разумијевањем; - оспособљавање да доживљава и интерпретира књижевно дјело, разумије основне појмове о књижевности и разликује поезију од прозе; - усавршавање технике читања Брајевог писма и развијање љубави према читању, те правилном и лијепом писању; - оспособљавање да доживљава и разговара о сценском и филмском дјелу; - примјењивање културних норми понашања које се односе на мјесто извођења драмског дјела; 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Култура изражавања	12
2.	Ортоеџија	6
3.	Граматика	12
4.	Правопис	20
5.	Књижевност	62
6.	Читање и писање Брајевог писма	64
7.	Позориште, радио драма и филм	4
	Укупно	180

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА

(12 часова)

Посебан циљ:

- навикавање на правилно, течно и увјерљиво усмено и писмено изражавање, причање и препричавање.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик ће:

- разговарати о датој теми и активно слуша саговорника;
- се обраћати саговорнику пријатељски, толерантно са поштовањем;
- усмено и писмено препричавати на основу детаљних питања;
- усмено и писмено препричавати на основу детаљног плана приче;
- причати на основу датог низа слика;
- причати на основу аудио записа;
- у писменом изражавању примјењивати адекватну композицију и научена граматичка и правописна правила;
- уочавати и исправљати грешке у свом усменом и писменом изражавању.

Тематски разговори (о стварном догађају и доживљају и слично)
 Учтива комуникација (јавити се за ријеч, дати другима ријеч, питати друге, поздравити се при доласку и одласку и слично)
 Препричавање на основу детаљних питања
 Препричавање на основу детаљног плана приче
 Причање по низу слика
 Причање на основу аудио записа

2 писмене вјежбе - у другом полугодшту са по три часа.

Наставна тема 2: ОРТОЕПИЈА

(6 часова)

Посебан циљ:

- примјењивање основних норми из културе говорне комуникације и правилно изговарање реченица по значењу.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик ће:

- правилно изговарати све гласове српског језика;
- интонацијски правилно изговарати изјавне, упитне и узвичне реченице;
- разликовати реченице по значењу на основу изговора;
- прилагођавати интонацију и темпо приликом изговарања дијалога и монолога.

Звуковно - језичке игре за увјежбавање правилног изговора (артикулације) и разликовање гласова
 Изговор изјавних, упитних и узвичних реченица
 Изговарање дијалога и монолога

Наставна тема 3: ГРАМАТИКА

(12 часова)

Посебни циљеви:

- усвајање основних појмова о ријечима и реченицама.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик ће:

- разликовати глас, слово, слог, ријеч, реченицу;
- разликовати и записивати реченице по значењу (изјавна, упитна, узвична) у

Глас, слово, слог, ријеч, реченица
 Реченица као изјава, питање и узвик
 Вршилац радње и радња у реченици (субјекат и предикат)
 Бића, предмети и појаве

<p>њиховом основном облику и у типичним примјерима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - издвајати субјекат и предикат у једноставним примјерима; - препознавати и разликовати називе бића, предмета и појава; - примјенити стечено знање и стиче искуства. 	<p>Једна граматичка вјежба по полугодишту (<i>припрема, израда и исправак</i>)</p>
--	--

Наставна тема 4: ПРАВОПИС

(20 часоав)

Посебни циљеви:

- познавање и примјењивање правописних норми које се односе на реченицу, употребу великог слова, знакова интерпункције и ријечце „ли“;
- развијање уредности и правилног писања.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

- Ученик ће:
- правилно писати реченице и употребљавати тачку, упитник, узвичник;
 - правилно писати и употребљавати двотачку и запету при набрајању у реченици;
 - правилно писати знак за велико слово и користити велико слово приликом писања властитих имена, презимена и надимака, властитих имена животиња, једночланих назива мјеста, имена школе коју похађа и географских појмова из окружења;
 - правилно писати и употребљавати наводне знакове при писању назива своје школе;
 - правилно користити ријечцу ”ЛИ”;
 - примјенити стечено знање и стиче искуства.

- Знакови на крају реченице
Знакови за набрајање у реченици
Велико слово у писању:
- имена, презимена и надимци;
 - имена животиња;
 - имена градова и села;
 - назив моје школе;
 - називи географских појмова окружења.
- Писање ријечце ”ЛИ”
Диктати и провјере
- Једна правописна вјежба по полугодишту
(*припрема, израда и исправак*)

Наставна тема 5: КЊИЖЕВНОСТ

(62 часа)

Посебни циљеви:

- оспособљавање да доживљава и интерпретира књижевно дјело, разумије основне појмове о књижевности и разликује поезију од прозе;
- развијање читалачких потреба и стварање читалачких навика.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

- Ученик ће:
- исказати лични доживљај након прочитаног текста;
 - упознати дјела Доситеја Обрадовића, Ј. Ј. Змаја, Ђуре Дамјановића;
 - издвајати главну тему, догађаје, поруке, поуке и идеје и примјењивати их у свакодневним ситуацијама;
 - уочавати и издвајати ток радње;
 - одређивати мјесто и вријеме радње;
 - препознавати ликове који су носиоци радње у књижевном тексту;

- Текстови:
- Григор Витез: „Сто вукова“
Душан Радовић: „Тужибаба“
Љубивоје Ршумовић: „Једнога дана“
Лав Толстој: „Два друга“
Драган Лукић: „Смеха деци“
Десанка Максимовић: „Јесен у шуми“
Миленко Ратковић: „Зечићи“
Бранко Ћопић: „Први дан у школи“
Небојша Николић: „Врабац Марко“
Тома Славковић: „Зец и вук“
Ђуро Дамјановић: „Поздрав прољећу“

<ul style="list-style-type: none"> - идентификовати позитивне и негативне особине књижевних ликова; - разликовати поезију од прозе; - према основним карактеристикама разликовати бајку од басне; - разликовати строфу, стих, основна осјећања и скривене мисли исказане у лирској пјесми; - описивати родитељску љубав кроз анализу пјесме; - схватити поуку приче о Светом Сави. <p><i>Исходи дефинисани за књижевност апликативни су на лектуру.</i></p>	<p>J. J. Змај: “Мајка чита књижицу” Ахмет Хромаћић: „Дјечак и птица“ Доситеј Обрадовић: „Два јарца“ и „Две козе“ „Голуб и пчела“, српска народна прича Жан Де Ла Фонтен: „Цврчак и мрав“ „Свети Сава и ђаци“, српска народна приповијетка Браћа Грим: „Успавана љепотица“ „Пјетлић, златни репић и жрвнић“, руска народна бајка „Шљиве за ђубре“, народна прича</p> <p><i>По избору наставника користити текстове из дјечјих часописа и других извора погодних за драматизације сходно узрасту ученика.</i></p> <p>ЛЕКТИРА: Бранко Ћопић: „Јежева кућица“ Станко Ракита: „Радознали дјечак“ Јован Ј. Змај: „Песме за децу и о децу“ НАПОМЕНА: Наставници могу да одаберу и друга сродна дјела која су им доступна.</p>
---	--

Наставна тема 6: ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ БРАЈЕВОГ ПИСМА (64 часа)

Посебни циљеви:

- оспособљавање за правилну употребу Брајеве машине и писање Брајевог писма;
- учење читања Брајевог писма са разумијевањем и развијање љубави према читању.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЛМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - издиференцирати моторику прстију; - успјешно опајати наставни материјал путем чула додира; - изговарати правилно све гласове српског језика и вршити анализу и синтезу гласова; - успјешно дискриминисати положај појединих тачака Брајевог писма на шестотачки; - у пластифицираном буквару препознавати положај тачака Брајевог писма и поједина слова (по могућности). - синхронизовано контролисати покрете више прстију; - познавати правилну употребу Брајеве машине (основне дијелове, увлачење папира, распоред тастераи њихово покретање одговарајућим прстом); - на пластифицираном буквару препознавати поједине рељефне цртеже као и положаје појединих тачака у оквиру шестотачке. - познавати сва слова Брајеве азбуке; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иницијална испитивања <ul style="list-style-type: none"> - процјена развоја моторике прстију; - процјена развоја компезаторних способности ученика; - процјена усвојености стандардног изговора гласова и анализе и синтезе гласова; - процјена усвојености појма шестотачке и познавања појединих слова Брајевог писма. 2. Припреме за читање и писање Брајевог писма <ul style="list-style-type: none"> - вјежбе развоја моторике прстију; - рад на Брајевој машини и правилно куцање; - вјежбе развоја тактилне перцепције; - оријентација на књизи. 3. Читање и писање Брајевог писма <ul style="list-style-type: none"> - обрада слова из пластифицираног буквара према распореду; - правилно писање слова Брајевог писма; - оријентација на књизи; - читање краћих текстова са пластифициране подлоге;

<ul style="list-style-type: none"> - правилно записивати интерпункцијске знакове; - познавати рад и самостално користити Брајеву машину; - правилно писати, уз адекватну употребу сваког прста, слова Брајевог писма; - записивати ријечи и реченице словима Брајевог писма; - читати наглас/у себи и разумијети прочитане ријечи, реченице и краће текстове са пластифициране подлоге; - правилно користити буквар, успјешно се оријентисати на њему (зна пронаћи одговарајућу страницу као и садржаје на самој страници, приликом читања краћих текстова прати ред и успјешно прелази у други); - правилно држати тијело при читању и писању; - објаснити шта је реченица и од чега се састоји; - примијенити реченицу као правилно исказану мисао; - успјешно преписивати текстове, одговарати на питања и писати по диктату. - читати краће текстове са Брајевог папира у складу са могућностима; - увјежбане текстове изражајно читати на глас; - разумијети прочитано; - по могућности пратити читање и флексибилно читати. 	<ul style="list-style-type: none"> - читање наглас и у себи; - читање краћих текстова записаних на Брајевој машини; - самостално писање ријечи и реченица; - систематске вјежбе (преписивање, писмено одговарање на питања, диктат). <p>4. Усавршавање читања и писања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читање из књига са обичним Брајевим папиром; - по могућности читање на глас, у себи, усмјерено, хорски, наизмјенично, изражајно, флексибилно (читање у разним правцима).
---	---

Наставна тема 7 : ПОЗОРИШТЕ, РАДИО ДРАМА И ФИЛМ (4 часа)

Посебни циљеви:

- оспособљавање да доживљава и разговара о сценском и филмском дјелу;
- примјењивање културних норми понашања које се односе на мјесто извођења драмског дјела.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЛМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумјети, доживјети и препричавати садржаје сценских и филмских дјела; - културно се понашати у позоришту, биоскопу, на школским свечаностима и другим пригодама; - разликовати сценско и филмско дјело; - активно учествовати у припремању и реализацији одабране представе. 	<p>Слушање радио драме Гледање синхронизованих анимираних, цртаних филмова и краћих играних филмова за дјецу Гледање позоришне представе Одјељењске и школске свечаности</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Наставни програм за Српски језик у другом разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета Моја околина, Математика, Ликовна култура,

Музичка култура и Физичко и здравствено васпитање.

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Уколико ученик није савладао захтјеве у погледу учења Брајевог писма из првог разреда, неће моћи да задовољи стандарде који се траже у иницијалним испитивањима. У том случају, у оквиру тифлолошког рада предвиђеним овим Наставним планом и програмом, треба направити интервентни програм како би ученик постигао тражени ниво знања приликом учења Брајевог писма.

Интервентни програм, са строго индивидуализованим захтјевима, се може увести и у случајевима када дијете спорије усваја градиво из почетног учења читања и писања у току другог разреда. Активности интервентног програма се могу односити на области развоја психомоторике, компезаторног развоја, оријентације у микро и макро простору као и на појачани рад приликом обраде појединих слова.

Читање на пластифицираном буквару је доста лакше у односу на уџбенике који су штампани на обичном папиру. Процес преласка са пластифицираног буквара на читање из књига штампаних на обичном папиру мора пратити индивидуални рад са учеником, доста вјежбе и пажљиво бирање текстова (од лакших ка тежим).

Ученици ће релативно лако научити писати, али процес постизања квалитетног читања ће ићи доста споро; због тога треба insistирати на вјежбама читања, како у школи тако и ван школе (код куће). Уколико ученик, због слабијег читања, не може успјешно пратити наставу књижевности или прочитати лектуру, то је најбоље надокнадити звучним књигама- ученик ће тада задовољити задане стандарде знања. У почетку користити краће и једноставније текстове за читање.

За слијепе ученике не важе исти стандарди за брзину читања слова као код ученика који имају неоштећену видну функцију.